

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2490/2022
04.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., власника пицерије „ББ“ из ..., чији је пуномоћник Раде Митровић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Марија Такић, адвокат из ..., ради поништаја, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1772/21 од 02.06.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1772/21 од 15.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 04.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1772/21 од 02.06.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1772/21 од 15.12.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у Власотинцу П1 350/20 од 01.02.2021. године и **ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у Власотинцу П1 350/20 од 01.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете услед кршења „клаузуле конкуренције“ по уговору о раду закљученом између тужиоца у својству послодавца и туженог у својству запосленог од 08.05.2018. године која се огледа у трошковима обуке запосленог за обављање послова ..., плати износ од 300.000,00 динара, заједно са законском затезном каматом почев од дана утужења до коначне исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 48.400,00 динара у року од осам дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1772/21 од 02.06.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1772/21 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лесковцу – Судска јединица у

Власотинцу П1 350/20 од 01.02.2021. године тако што је обавезан тужени ВВ из ... да због повреде забране конкуренције, накнади штету тужиоцу АА предузетнику пицерије „ВВ“ из ... у износу од 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 28.03.2019. године као дана подношења тужбе до исплате и обавезан тужени ВВ из ... да тужиоцу АА предузетнику пицерије „ВВ“ из ... накнади трошкове поступка у износу од 120.200,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у својству предузетника вршио привредну делатност у свом угоститељском објекту, чија је основна делатност припрема и продаја пица уз радно ангажовање ... ГГ, преко кога је ступио је у везу са туженим ВВ, који је школовани ... са четвртим степеном школске спреме, као и сведок ГГ. Обуку туженог обављао је ГГ у периоду од јануара до краја априла 2018. године, и то у првих месец и по дана свакодневно, а у осталом периоду само викендом, с обзиром да је ГГ био радно ангажован код другог послодавца. Странке су у мају месецу 2018. године закључиле уговор о раду, којим су узајамно уредили своја права и обавезе у погледу радно правног статуса туженог, а између осталог, чланом 40. уговора о раду, уговорили су „клаузулу конкуренције“. Тужени је код тужиоца био радно ангажован до 01.03.2019. године, када је престао са радом на основу решења о отказу уговора о раду од стране запосленог. Након протекла одређеног времена тужени је засновано радни однос код другог послодавца – СУР „ДД“ из ... на радном месту ... . Тужилац и сведок ГГ су се познавали од раније и тужилац је сведоку позајмио новчана средства ради обављања одређеног посла, а 23.01.2018. године дали су изјаву да ће дуговани износ сведока ГГ од 2400 евра бити компензован тако што ће сведок извршити обуку туженог за ... . Забрана конкуренције уговорена између тужиоца и туженог односила се на немогућност заснивања радног односа туженог код било којег правног лица или предузетника који се бави истом делатношћу као и тужилац у периоду од годину дана од престанка радног односа на територији општине ..., у ком периоду ће тужилац туженом исплатити 40.000,00 динара, у 12 месечних рада, а у случају кршења наведене клаузуле, тужени је у обавези да тужиоцу исплати износ од 300.000,00 динара, који износ представља трошкове обуке запосленог за обављање послова ... .

Тужбеним захтевом тужилац тражи да суд обавезе туженог на накнаду штете у уговореној висини, јер је тужени 07.03.2019. године засновао радни однос у СУР „ДД“ у ..., на који начин је, по налажењу тужиоца, повредио уговорену забрану конкуренције. Тужени је оспорио тужбени захтев наводећи да су му послови припреме пице били познати и пре радног ангажовања код тужиоца, да се код другог послодавца који, за разлику од тужиоца, није био специјализован за ..., запослио на радном месту ... и ..., да није учествовао у ..., већ да су се његови послови везивали за кухињу и прање судова, а понекад и служење гостију.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете, налазећи да тужилац није пружио ни један доказ у

погледу постојања околности из члана 161. став 2 Закона о раду, нити је предложио доказе у циљу утврђивања испуњености услова за кршење забране конкуренције. По оцени првостепеног суда запослени крши забрану конкуренције ако без сагласности послодавца обавља забрањене послове у своје име и за свој рачун или за рачун и у име другог правног лица и у том смислу он, сагласно члану 161. став 1. Закона о раду, има обавезу да проузроковану штету накнади, при чему се висина штете утврђује од случаја до случаја зависно од карактера посла и трајања стања повреде. У конкретном случају тужилац и тужени су, са једне стране, уговорили клаузулу конкуренције која се односи на забрану заснивања радног односа, а не забрану обављања одређених послова, а са друге стране, тужилац потражује накнаду штете која нема своје порекло нити узрочнопоследичну везу са кршењем уговорене клаузуле забране конкуренције, већ из уговора о зајму, који је тужилац дао сведоку ГГ, за који су се сагласили да буде враћен тако што ће сведок обучити туженог за послове ... . Са наведених разлога, по оцени првостепеног суда тужбени захтев тужиоца је неоснован.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете због повреде клаузуле забране конкуренције. По оцени тог суда, код неспорно утврђене чињенице да је тужени за време рада код тужиоца стекао нова, за његов посао важна знања о технологији за припрему пица, те да је свега неколико дана након престанка радног односа код тужиоца, засновао радни однос код послодавца који се бави истом делатношћу као и тужилац, за рад на пословима припреме пица, на подручју исте општине, по оцени другостепеног суда, таквим поступањем је прекршио уговором преузету обавезу, због чега је у обавези да тужиоцу накнади штету предвиђену уговором о раду.

Врховни суд налази да се основано ревизијом туженог указује да је побијана другостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 161. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), прописано је да уговором о раду могу да се утврде послови које запослени не може да ради у своје име и за свој рачун, као и у име и за рачун другог правног или физичког лица, без сагласности послодавца код кога је у радном односу - у даљем тексту: забрана конкуренције (став 1); да забрана конкуренције може да се утврди само ако постоје услови да запослени радом код послодавца стекне нова, посебно важна технолошка знања, широк круг пословних партнера или да дође до сазнања важних пословних информација и тајни (став 2); да се општим актом и уговором о раду утврђује и територијално важење забране конкуренције, у зависности од врсте посла на који се забрана односи (став 3); да ако запослени прекрши забрану конкуренције, послодавац има право да од запосленог захтева накнаду штете (став 4).

Чланом 40. уговора о раду закљученом између тужиоца као предузентика послодавца и туженог ВВ, као запосленог, у смислу одредбе члана 161. Закона о раду уговорена је клаузула конкуренције, тако што запослени не може након престанка радног односа засновати радни однос код било којег правног лица или предузетника који се бави истом делатношћу као и послодавац и то годину дана од престанка радног односа на територији Општине ... . У том случају послодавац ће за време забране запосленом исплатити износ од 40.000,00 динара у 12 месечних рата. Уколико запослени прекрши наведену клаузулу, дужан је послодавцу да исплати износ од 300.000,00 динара што представља трошкове обуке запосленог за обављање послова ... .

Имајући у виду цитирану одредбу члана 161. Закона о раду, клаузула забране конкуренције може се уговорити само ако постоје услови да запослени код послодавца стекне нова, посебно важна технолошка знања, широк круг пословних партнера или да дође до сазнања важних пословних информација и тајни. Суштина забране

конкуренције је да се ради о знањима, вештинама и поверљивим подацима до којих запослени не би био у могућности да дође да му нису поверени одредђени послови од стране послодавца до којих је он дошао на основу свог пословања, развијањем одређених вештина, метода рада и технолошких знања. Стога је, по оцени Врховног суда, правилно становиште првостепеног суда да одредба члана 40. Уговора о раду закљученог између тужиоца и туженог, нема карактер клаузуле конкуренције јер није уговорена забрана обављања конкретних послова у оквиру делатности тужиоца, већ забрана заснивања радног односа код другог послодавца. Клаузула забране конкуренције мора бити уговорена тако што се у уговором о раду одређују послови које запослени не може да ради у своје име и за свој рачун или у име и за рачун другог физичког или правног лица, при чему то у смислу одредбе члана 161. Закона о раду нису било који послови, већ само они где постоје услови да запослени стекне нова, важна технолошка знања или дође до сазнања важних пословних информација, односно стекне широги круг пословних партнера, што овде није случај.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права усвојио тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му накнади штету услед кршења клаузуле конкуренције по уговору о раду, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

С обзиром на изнето, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП припадају трошкови тог поступка на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката у износу од 18.000,00 динара, одмерени применом Тарифе о наградама и накандама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 37/21), док туженом није досуђена накнада трошкова на име судских такси, јер захтев за накнаду тих трошкова није опредељен у складу са чланом 163. став 2. ЗПП.

Са изнетих разлога Врховни суд је применом одредбе члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић